

οίου

ς

στο

τεύχος Απριλίου του γνωστού περιοδικού «Πειραϊκή Εκκλησία» δημοσιεύθηκε η τελευταία παρακαταθήκη του γέροντα λίγες μέρες προ της κοιμήσεώς του, την οποία μας παραδίδει ο μαθητής του μοναχός Ακάκιος ο Κausοκαλυβίτης και η οποία, κατά τη γνώμη μας, συνοψίζει άριστα και ανακεφαλαιώνει τη σύνολη θεολογική και εκκλησιολογική διδασκαλία του νεοφανούς Αγίου της Εκκλησίας:

«Εγώ, ο ταπεινός δούλος του Κυρίου μας ήμουν στον κόσμο και προσπαθούσα ό,τι μπορούσα να κάνω στον κόσμο, αλλά είδα τον κόσμο τι ήταν.

Εγώ, ο ταπεινός δούλος του Κυρίου και Θεού μας, Ορθόδοξος, της Τρισυποστάτου Θεότητας πιστός δούλος και από μικρό παιδί στο Άγιον Όρος, για να σώσω την ψυχή μου και να ευχηθώ για όλο τον κόσμο, ο Θεός να τον φωτίσει, να ευνοήσει και όλοι να τραβήξουμε προς τον Θεό να ενωθούμε, διότι μόνο στον Θεό θα μπορέσουμε να σωθούμε.

Γιατί καθένας σηκώνει μια δικιά του παντιέρα, να επιδράσει στον κόσμο και έτσι κάνουν όλοι και κανένας μας δεν θα σωθεί με αυτόν τον τρόπο.

Πρέπει όλοι να ενωθούμε κοντά στον Θεό, να γίνουμε Ορθόδοξοι, να μας ενώσει η Αγία Τριάδα, ο αληθινός Θεός, γιατί μόνο σ' Αυτήν υπάρχει η αλήθεια και αν δεν ενωθούμε όλοι με τον Θεό, να γίνουμε ένα, κανείς δεν θα σωθεί· και όλοι πρέπει να ενωθούμε μέσα στην Άκτιστη Εκκλησία του Χριστού.

Και ενώ είδα τον κόσμο έτσι, απεφάσισα να φύγω από τον κόσμο και ήλθα εδώ να προσευχηθώ για τον κόσμο, γιατί είδα ότι μόνο έτσι θα σωθώ και εγώ και όσοι μαζί πιστέψουμε στην Αγία Τριάδα.

Τώρα πολλοί θέλουν να έρθουν, να με δουν με μαγνητόφωνα στο χέρι, για να πάρουν τάχα σαν συνέντευξη. Εγώ είμαι ένας αγράμματος Ιερομόναχος, τι μπορώ να τους πω; Τίποτε δεν έχω να τους πω, παρά μόνο να προσευχηθώ, να τους φωτίσει ο Θεός, να ενωθούμε όλοι με την Αγία Τριάδα και να προσευχηθώ, ο Θεός να φωτίσει και εμάς και όλο τον κόσμο να Τον γνωρίσει.

Και γι' αυτό το λόγο να μην έρθει κανείς να με δει, ούτε προτεστάντες, ούτε Μασώνοι, δεν έχω να τους πω τίποτε».

Μέσα σε αυτήν μπορούμε να δούμε πολλές παραμέτρους της ορθόδοξης θεολογικής και εκκλησιολογικής πραγματικότητας. Ο αγράμματος Πορφύριος διδάσκει Θεία Χάριτι τους χριστιανούς των εσχάτων και οικοδομεί το Σώμα του Χριστού. Προσπαθώντας εν προκειμένω να προσεγγίσουμε ακροθιγώς τη μυστική και αποκαλυπτική διδασκαλία του οσίου, τον βλέπουμε να αρχίζει από τα βάθη της υποποιοΐ του ταπεινώσεως. Η έκφραση «ταπεινός δούλος», την οποία επαναλαμβάνει emphatically στον λόγο του, μαρτυρεί αυτή τη βαθιά συνείδηση της πτωχείας του ως θεράποντος ενώπιον του Κυρίου του, του Υψίστου Θεού, τον οποίο υπηρέτησε εξ απαλών ονύχων έως εσχάτης πνοής του στην αφάνεια των ερημικών Καυσοκαλυβίων.

Ο όσιος, αν και αγιορείτης, αναλώθηκε στην ποιμαντική διακονία του κόσμου. Για την ορθόδοξη παράδοση δεν υφίσταται διάκριση ανώτερων και κατώτερων διακονημάτων και εκκλησιαστικών λειτουργημάτων, αρκεί να γίνονται κατά το θέλημα του Κυρίου. Έτσι, βλέπουμε από τη μια τον ησυχαστή Πορφύριο να εξέρχεται προς διακονία των αδελφών και ταυτόχρονα να αποσύρεται ξανά στην έρημο κατόπιν «θείας απογοητεύσεως» για την κατάσταση του κόσμου προς εντονότερη τη φορά τούτη προσευχητική αρωγή χάριν του τελευταίου. Με αυτόν τον τρόπο ερμηνεύεται άριστα η πρόταξη της ησυχαστικής οδού του ορθόδοξου ασκητισμού έναντι του αντίστοιχου ιεραποστολικού και ακτιβιστικού, τον οποίο συναντάμε σε άλλα χριστιανικά δόγματα.

Ο όσιος της Ομόνοιας ομολογεί την Ορθοδοξία και τη μοναδικότητα του εν Τριάδι Θεού. Κατά τη γνώμη μας δεν το κάνει τυχαία. Στη μετανεωτερική εποχή που ζούμε - όπου αμφισβητούνται σχεδόν τα πάντα, και τα πλέον αυτονόητα - η ομολογία της πίστεως αυτής είναι λίαν *σημαντική* προς κάθε κατεύθυνση. Ο Άγιος βλέπει τη σωτηρία του κόσμου πάνω σε δυο - αν θα μπορούσαμε να τα χωρίσουμε παρά μονάχα για δικούς μας χρηστικούς λόγους - επίπεδα: στην πίστη στον Τριαδικό Θεό και στην ένωση μαζί Του μέσα στην *Άκτιστη Εκκλησία του Χριστού*. Ο γέροντας το λέει ρητά, ξεκάθαρα και απερίφραστα: αν δεν ενωθούμε με τον τρόπο αυτόν μεταξύ μας και με τον Κύριο, «*κανείς δεν θα σωθεί*».

Ως γνωστό, η ειδικότερη εκκλησιολογική διδαχή του Καυσοκαλυβίτη είχε με τη σειρά της δυο χαρακτηριστικά σημεία: το ένα ήταν η *ενότητα*. Ο γέροντας κήρυττε με ένταση αυτήν τη σωτηριώδη ενότητα μέχρι και την ώρα που εξέπνεε. Πέθανε με την αντίστοιχη αρχιερατική προσευχή του Κυρίου στα χείλη: «*ἵνα ὧσιν ἔν*». Έλεγε ότι είμαστε ένα ακόμα και με τους ανθρώπους που είναι μακριά από την Εκκλησία εξ αγνοίας και *όλους* πρέπει να τους βλέπουμε Εκκλησία. Προέτρεπε να μην προσευχόμαστε «*ελέησον ημάς*», αλλά «*ελέησόν με*». Ήταν, λοιπόν, από τα πλέον αναμενόμενα να κλείσει τη διδασκαλία του με έναν ύμνο στην εν Χριστώ ενότητα των πάντων.

Το έτερο χαρακτηριστικό σημείο της πορφυριανής εκκλησιολογίας είναι η *είσοδος στην (επίγεια) Άκτιστη Εκκλησία του Χριστού*, κάτι που επανελάμβανε όσο ζούσε με τη μορφή επωδού κατά κυριολεξίαν. Πρόκειται για μια καινή στη διατύπωση εκκλησιολογική τοποθέτηση, όχι όμως και στο περιεχόμενό της. Είναι αυτή αυτή η ουσία της ησυχαστικής παράδοσης των Ορθοδόξων. Είναι η είσοδος στην άκτιστη Χάρη του Πνεύματος. Όπως το διατύπωνε καλύτερα ο όσιος: «*μπαίνοντας στην άκτιστη Εκκλησία, ερχόμαστε στον Χριστό, μπαίνουμε στο άκτιστον*». Για να καθαιρέσει μάλιστα οιαδήποτε μονοφυσική υποψία εξαιτίας του υπερτονισμού αυτού του άκτιστου χαρακτήρος της Εκκλησίας, συμπλήρωνε πολλές φορές προ

αυτού τον προσδιορισμό «επίγεια» και υπογράμμισε emphaticά ότι πρέπει να μπούμε σε αυτήν «από εδώ», ειδάλλως υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να χάσουμε τον Χριστό αιώνια, τουτέστιν να κολαστούμε.

Ο γέροντας του Ωρωπού δεν παρέλειψε να μιλήσει προφητικά και για τα πνευματικά αυτονομιστικά κινήματα των εσχάτων (προφανώς μη εξαιρουμένων και των εκκλησιαστικών σχισμάτων) που επαγγέλλονται - διαιρώντας ωστόσο τους ανθρώπους - την αποκλειστικότητα της σωτηρίας του κόσμου. Πρόκειται για δαιμονικές καταστάσεις, τις οποίες δύναται να θεραπεύσει μονάχα η «εμμονή» στους κόλπους τής μίας, τής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Παραφράζοντας, μάλιστα, κάπως τα ίδια τα λόγια του πατρός, είναι προτιμότερο να πλανώμεθα εντός Εκκλησίας παρά να είμαστε «άγιοι» έξω από αυτήν!

Το πνεύμα του πολιτικού συγκρητισμού (παγκοσμιοποίηση) έχει επηρεάσει και τα εκκλησιαστικά πράγματα (οικουμενισμός). Ο όσιος μίλησε και εδώ με προφητικό πνεύμα: δεν υπάρχει καμιά περίπτωση σωτηρίας εκτός Ορθοδοξίας, είτε πρόκειται για αλλοδόξους είτε για αλλοθρήσκους (έφερε ως παράδειγμα τους Προτεστάντες και τους Μασόνους αντίστοιχα). Ματαιοπονούν εξάπαντος όσοι με πνεύμα θρησκευτικού συγκρητισμού προσδοκούν την ένωση και τη σωτηρία των ανθρώπων. Αντίθετα, έβλεπε μόνη ελπίδα «τον φωτισμό της Αγίας Τριάδος» για τη γνώση και ένωση μαζί της. Πάνω σε αυτήν τη βάση θα γίνει η ένωση, μέσα στον μοναδικό οντολογικό τόπο της, την Εκκλησία, και πουθενά αλλού, καθώς και θα πραγματοποιηθεί με τον μυστικό οντολογικό τρόπο της: πρόκειται για αυτό που ο γράφων ορίζει ως *ορθόδοξη ησυχαστική εκκλησιολογία* και η οποία σημαίνει την ένωση του παντός δια των ακτίστων Τριαδικών ενεργειών.

Ο όσιος γέροντας κλείνει με την πίστη στη δύναμη της προσευχής για τον κόσμο - σχεδόν μονόδρομος σωτηρίας εξαιτίας της πολυεπίπεδης ανθρώπινης αποστασίας και ανταρσίας κατά του Δημιουργού και Πατέρα Θεού - και με τον γνήσιο και όμορφο ταπεινό αυτοπροσδιορισμό του. Αυτός, ένας «αγράμματος ιερομόναχος», σμικρύνει από θείο έρωτα και δέος τον εαυτό του ενώπιον του μεγάλου Θεού, του λατρεμένου του Ιησού, από την αγάπη και τη δύναμη του οποίου εξαρτά αποκλειστικά τη σωτηρία του σύμπαντος κόσμου. Ο αγιορείτης αισθάνεται «παναμαρτωλός» (στην ίδια μαρτυρία του μοναχού Ακακίου), όπως άλλωστε κατέθεσε με πλεονασματικό τρόπο στη μέχρι τώρα γνωστή ως τελευταία του παρακαταθήκη (Ιούνιος 1991).

Ο νέος όσιος κόσμησε την Εκκλησία εν εσχάτοις έτεσιν ως «σημεῖον» παρά Θεού αποστελλόμενον. Η σύγχρονη θεολογία φαίνεται μάλλον να έχει καθυστερήσει και

έχει πολύ δρόμο ακόμη να διανύσει στην προσέγγιση και ανάλυση της άμεσης και έμμεσης διδασκαλίας του Πορφυρίου και των έτερων μεγάλων της εποχής (Ιωσήφ Σπηλαιώτου, Παΐσιου, Ιακώβου κλπ.). Ας ευχηθούμε πως δεν θα αργήσει να αρχίσει αυτή η θεάρεστη προσπάθεια, την οποία συνδράμει εξάπαντος η υπερφυής παρέμβαση των ίδιων των Αγίων.

του θεολόγου-φιλόλογου Κωνσταντίνου Νούση

Πηγή: amen.gr